Paul Csavdari

Mekorah - Geneza 1 restaurată

Revelația lui Moise cu Sabatul ca sigiliu al creației

Textul actual al Genezei 1, așa cum apare în Biblia Masoretică și influențat de traducerea Septuagintei (LXX), a fost corupt în Alexandria, în secolele 3-2 î.Hr., prin introducerea unor elemente din epopeea babiloniană Enuma Elish. Incoerențele evidente – „despărțirea apelor" în ziua a doua (Gen 1:6-8), luminătorii care „despărțesc lumina de întuneric" în ziua a patra (Gen 1:14-18), lipsa binecuvântării pentru animalele de uscat, omul creat „la grămadă" cu animalele în ziua a șasea – sunt dovezi clare că textul original a fost alterat.

Aceste non-sensuri, coroborate cu pasaje din Vechiul Testament (Iov 26:10, Proverbe 8:27, Isaia 40:22, Psalmul 104:2-9, Iov 38:4-11, Isaia 44:24, Amos 4:13, Ieremia 10:12, Exod 20:8-11, Deuteronom 5:12-15), demonstrează că Geneza 1 originală era o revelație teologică pură și coerentă: cerul (rāqîaʿ) era creat în ziua întâi ca hotar între lumină și întuneric, zilele erau organizate clar, toate creaturile vii erau binecuvântate, omul era punctul culminant al creației, iar Sabatul, în ziua a șaptea, era sigiliul divin al creației, instituit ca odihnă sfântă și fundament al legământului cu omul.

Acest articol restaurează Geneza 1, eliminând influențele babiloniene și reconstruind viziunea lui Moise: un Dumnezeu suveran care ordonează haosul prin cuvânt, fără zei sau mituri, și care consacră Sabatul ca semn al autorității Sale și al relației Sale cu creația. Incoerențele din textul actual sunt dovada coruperii în LXX, iar textele VT, inclusiv cele despre Sabat, susțin structura originală. Citiți și veți vedea: Geneza 1, cu Sabatul ca încununare, este revelație divină, nu un mit babilonian reciclat.

Incoerențele din Geneza 1 actuală: Dovezi ale coruperii

Textul actual al Genezei 1 conține non-sensuri care trădează intervenția traducătorilor LXX:

1. **„Despărțirea apelor" (Gen 1:6-8):**
    - Textul: „Să fie o întindere [רָקִיעַ, rāqîaʿ] între ape [מַיִם, māyim], care să despartă apele de ape. [...] Şi a despărțit apele care sunt dedesubtul întinderii de apele care sunt deasupra întinderii."
    - Incoerența: În Gen 1:2, Duhul lui Dumnezeu plutește „pe deasupra apelor" [עַל־פְּנֵי מַיִם, ʿal-pənê māyim], o masă unică numită tehom („adâncul"). Dacă cerul (rāqîaʿ) desparte apele în „deasupra" și „dedesubtul" lui, poziția Duhului devine absurdă: e deasupra apelor „de sus" (peste cer)? Sub cer, cu apele de jos? Textul nu clarifică.

„Apele de deasupra” cerului apar doar aici și în Gen 7:11 („ferestrele cerurilor”), o imagine împrumutată din Enuma Elish (Tabelul V, porți cerești pentru ploaie). Apele sunt ordonate complet în Gen 1:9-10 („să se strângă apele la un loc [...] şi le-a numit mări”), fără a necesita această despărțire inutilă, care complică inutil creația.

- Influența babiloniană: În Enuma Elish (Tabelul IV), Marduk despică trupul lui Tiamat, formând cerul pentru a reține apele superioare. În LXX, rāqîaʿe tradus „stereōma” (structură solidă), sugerând o cupolă, spre deosebire de rāqîaʿca întindere spațială în ebraică (Gen 1:20, păsările zboară „pe fața” ei; Gen 1:14-17, luminătorii „în” ea; Ezechiel 1:22-26, „întindere ca un cristal”). Această imagine susține narativul mitologic al potopului din Gen 7:11, absent în textul original.

2. **Luminătorii „despărțind lumina de întuneric” (Gen 1:14-18):**

- Textul: „Să fie luminători [מְאֹרֹת, məʾōrōt] în întinderea cerului, pentru a despărți ziua de noapte.”

- Incoerența: Lumina (’ōr) și întunericul (ḥōšeḵ) sunt separate în Gen 1:4 (ziua 1): „Şi a despărțit Dumnezeu lumina de întuneric.” De ce ar mai „despărți” luminătorii ceva deja separat? Cerul (rāqîaʿ), ca spațiu vizibil, e hotarul firesc care „face să se vadă” dacă e zi sau noapte, ca în Iov 26:10: „A tras un cerc [חוּג, ḥūg] pe fața apelor, ca hotar între lumină [אוֹר, ’ōr] și întuneric [חֹשֶׁךְ, ḥōšeḵ].” Când verifici dacă e lumină sau întuneric, te uiți la cer, nu la soare sau lună! Luna e vizibilă și ziua, dar un cer luminos înseamnă „zi” – nimeni nu spune „e întuneric” dacă luna e pe cer și e lumină. Fraza „să despartă lumina de întuneric” e un adaos absurd, introdus pentru a compensa mutarea cerului din ziua 1, unde era hotarul natural.

- Influența babiloniană: În Enuma Elish (Tabelul V), Marduk plasează stelele și luminătorii pentru a organiza timpul cosmic. LXX preia această idee, adăugând „despărțirea luminii de întuneric”, deși contrazice Gen 1:4. În textul original, luminătorii doar „marchează vremuri, zile și ani” (Gen 1:14), ca în Psalmul 136:7-9: „Cel ce a făcut luminători [...] soarele să stăpânească ziua, luna și stelele să stăpânească noaptea.”

3. **Animalele de uscat fără binecuvântare (Gen 1:24-25):**

- Textul: Animalele de uscat sunt create în ziua 6, dar nu primesc binecuvântare, spre deosebire de pești și păsări (Gen 1:22, „Creșteți și înmulțiți-vă!”) și om (Gen 1:28).

- Incoerența: Animalele de uscat se înmulțesc (Gen 8:17, „să mișune pe pământ și să crească”), deci ar fi trebuit binecuvântate, ca toate creaturile vii. Omisiunea e absurdă: de ce ar exclude Dumnezeu aceste creaturi de la binecuvântare, când toate ființele vii primesc acest dar? Această lacună indică o comprimare forțată a zilelor.

- Cauza: „Despărțirea apelor” a ocupat ziua 2, forțând gruparea animalelor și omului în ziua 6, fără spațiu pentru o binecuvântare separată.

4. **Omul „la grămadă” cu animalele (Gen 1:24-31):**

- Textul: Omul, creat „după chipul lui Dumnezeu” (Gen 1:26-27), e plasat în aceeași zi cu animalele de uscat.

- Incoerența: Teologia lui Moise subliniază unicitatea omului (Psalmul 8:5-8, „l-ai făcut puțin mai prejos decât îngerii [...] i-ai dat stăpânire peste lucrările mâinilor Tale"). Plasarea omului „la grămadă" cu animalele diminuează această unicitate și contrazice viziunea teologică. Omul e „stăpân" peste creație (Gen 1:28), nu un element printre altele.

- Cauza: Introducerea „despărțirii apelor" a perturbat structura zilelor, comprimând animalele și omul în ziua 6.

Aceste incoerențe – despărțirea apelor, luminătorii „despărțind lumina", lipsa binecuvântării animalelor, omul „la grămadă" – sunt dovezi incontestabile că textul a fost corupt în LXX.

Textul original: Ce spun textele VT

Iov 26:10 spune: „A tras un cerc [חוּג, ḥōg] pe fața apelor [עַל־פְּנֵי מַיִם, ʿal-pənê māyim], ca hotar între lumină [אוֹר, ʾōr] și întuneric [חֹשֶׁךְ, ḥōšeḵ]." Cerul („cercul", similar cu rāqîaʿ) e întins „pe fața apelor" și separă lumina de întuneric, in ritmul zi/noapte. Cerul e „văzduhul" unde vezi dacă e zi sau noapte – un om normal nu se uită la soare sau lună, ci la cer! Alte texte VT confirmă:

- Proverbe 8:27: „Când a tras un cerc [חוּג, ḥōg] pe fața adâncului [תְּהוֹם, tehom]." Cerul e deasupra apelor, fără a le despărți.

- Isaia 40:22: „Întinde cerurile [שָׁמַיִם, šāmayim] ca o pânză subțire." Cerul e o întindere spațială, nu o cupolă solidă.

- Psalmul 104:2-9: „Întinzi cerurile ca un cort [...] Îți așezi grinzile în ape [...] ai întemeiat pământul pe temeliile lui [...] apelor le-ai pus un hotar." Cerul e deasupra apelor, iar apele sunt ordonate în mări, fără despărțire în „sus" și „jos".

- Iov 38:4-11: „Unde erai tu când am întemeiat pământul? [...] Când apele [תְּהוֹם, tehom] izbucneau [...] le-am pus hotar [...] și am zis: 'Până aici să vii, să nu treci!'" Apele sunt ordonate fără despărțire.

- Isaia 44:24: „Eu sunt Domnul [...] care întind cerurile [שָׁמַיִם, šāmayim] de unul singur." Cerul e o întindere, fără ape „deasupra".

- Amos 4:13: „Cel ce a întocmit munții [...] Cel ce preface zorile în întuneric." Cerul ordonează lumina și întunericul.

- Ieremia 10:12: „El a făcut pământul cu puterea Lui [...] a întins cerurile cu priceperea Lui." Cerul e o întindere spațială.

Aceste texte arată că cerul (rāqîaʿ sau ḥōg) e întins „pe fața apelor" (Gen 1:2) și ordonează lumina și întunericul, nu apele. „Despărțirea apelor" din Gen 1:6-8 e o anomalie mitologică, absentă în restul VT.

Sabatul: Sigiliul creației

Ziua a șaptea, Sabatul, este încununarea săptămânii creației, așa cum apare în Gen 2:1-3: „Astfel au fost isprăvite cerurile și pământul și toată oștirea lor. În ziua a șaptea, Dumnezeu Și-a sfârșit lucrarea pe care o făcuse și în ziua a șaptea S-a odihnit de toată lucrarea Lui. Şi a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că în ea S-a odihnit de toată lucrarea Lui." Sabatul nu e doar o pauză, ci un act teologic profund:

- **Scopul Sabatului:** Sabatul e semnul autorității lui Dumnezeu ca Creator suveran. Prin odihna Sa [שָׁבַת, šāḇaṯ], Dumnezeu declară creația „foarte bună" (Gen 1:31) și o consacră. Sabatul e un sigiliu divin, care marchează finalizarea creației și stabilește un ritm sacru pentru om, ca „chip al lui Dumnezeu" (Gen 1:26-27), să intre în comuniune cu Creatorul.
- **Rolul Sabatului:** Sabatul instituie un legământ etern între Dumnezeu și creație, în special cu omul. În Exod 20:8-11, Sabatul e poruncit ca zi sfântă, pentru că „în șase zile a făcut Domnul cerurile, pământul, marea și tot ce este în ele, iar în ziua a șaptea S-a odihnit." În Deuteronom 5:12-15, Sabatul amintește de eliberarea din Egipt, legând creația de mântuire. Sabatul e astfel un spațiu sacru unde omul reflectă asupra dependenței de Dumnezeu și a chemării sale de a „stăpâni" creația în armonie cu voia divină (Gen 1:28).
- **Coerența teologică:** Sabatul completează săptămâna creației, arătând că Dumnezeu nu doar creează, ci și consacră. Binecuvântarea Sabatului (Gen 2:3) oglindește binecuvântările peștilor, păsărilor, animalelor și omului, unind creația într-un scop comun: glorificarea Creatorului. Spre deosebire de Enuma Elish, unde nu există un echivalent al Sabatului, Geneza 1 subliniază un Creator care ordonează și sfințește, fără conflict mitologic.

Restaurarea Genezei 1: Structura coerentă

Textul original al Genezei 1 era coerent, teologic și lipsit de mitologie, culminând cu Sabatul:

1. Ziua 1: Crearea luminii și a cerului (rāqîaʿ) ca hotar între lumină și întuneric, stabilind zi/noapte.
2. Ziua 2: Separarea apelor de uscat, crearea mărilor și vegetației.
3. Ziua 3: Crearea luminătorilor pentru a marca vremurile.
4. Ziua 4: Crearea peștilor și păsărilor, binecuvântați.
5. Ziua 5: Crearea animalelor de uscat, binecuvântate.
6. Ziua 6: Crearea omului, binecuvântat, ca punct culminant.
7. Ziua 7: Sabatul, binecuvântat și sfințit, ca sigiliu al creației.

Text restaurat (Gen 1:1–2:3, selecție):

- 1:1-2: „La început, Dumnezeu a făcut cerurile [שָׁמַיִם, šāmayim] şi pământul [אֶרֶץ, ʾereṣ]. Pământul era pustiu şi gol [תֹּהוּ וָבֹהוּ, tōhū wābōhū]; peste faţa adâncului [תְּהוֹם, tehom] de ape [מַיִם, māyim] era întuneric [חֹשֶׁךְ, ḥōšeḵ], şi Duhul lui Dumnezeu Se mişca pe deasupra apelor [עַל־פְּנֵי מַיִם, ʿal-pənê māyim].”

- Ziua 1 (rescris): „Şi a zis Dumnezeu: «Să fie lumină [אוֹר, ʾōr]!» Şi a fost lumină. Şi a zis Dumnezeu: «Să fie o întindere [רָקִיעַ, rāqîaʿ] deasupra apelor [עַל־פְּנֵי מַיִם], ca hotar între lumină şi întuneric [חֹשֶׁךְ, ḥōšeḵ].» Şi a făcut Dumnezeu întinderea şi a aşezat-o deasupra apelor. Şi a văzut Dumnezeu că lumina este bună; şi a despărţit Dumnezeu lumina de întuneric. Şi a numit Dumnezeu lumina zi [יוֹם, yōm], iar întunericul l-a numit noapte [לַיְלָה, laylāh]. Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: **ziua întâi**.”

- Ziua 2 (1:9-13): „Şi a zis Dumnezeu: «Apele care sunt dedesubtul cerului [תַּחַת הַשָּׁמַיִם, taḥat haššāmayim] să se strângă la un loc, ca să se arate uscatul!» Şi a fost aşa. [...] Şi a numit Dumnezeu uscatul pământ [אֶרֶץ, ʾereṣ], iar apele adunate le-a numit mări [יַמִּים, yammîm]. Şi a zis Dumnezeu: «Să odrăslească pământul verdeaţă [...]» Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: **ziua a doua**.”

- Ziua 3 (1:14-19): „Şi a zis Dumnezeu: «Să fie luminători [מְאֹרֹת, məʾōrōt] în întinderea cerului [בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם], pentru a da lumină pe pământ şi a marca vremuri, zile și ani.» Şi a fost aşa. [...] Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: **ziua a treia**.”

- Ziua 4 (1:20-23): „Şi a zis Dumnezeu: «Să mişune apele de vieţuitoare cu suflet viu, şi păsări să zboare pe faţa întinderii cerului [עַל־פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם].» [...] Şi i-a binecuvântat Dumnezeu, zicând: «Creșteți și înmulțiți-vă!» Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: **ziua a patra.”**

- Ziua 5 (nou): „Şi a zis Dumnezeu: «Să scoată pământul vieţuitoare după felul lor: vite, târâtoare și fiare sălbatice după felul lor.» Şi a fost aşa. [...] Şi i-a binecuvântat Dumnezeu, zicând: «Creșteți și înmulțiți-vă!» Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: **ziua a cincea**.”

- Ziua 6 (1:26-31, rescris): „Şi a zis Dumnezeu: «Să facem om [אָדָם, ʾāḏām] după chipul Nostru, după asemănarea Noastră, şi să stăpânească [...] peste tot pământul.» [...] Şi i-a binecuvântat Dumnezeu pe ei, zicând: «Creșteți și înmulțiți-vă și umpleți pământul și supuneți-l!» Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: **ziua a șasea**.”

- Ziua 7 (2:1-3, rescris): „Astfel au fost isprăvite cerurile și pământul și toată oștirea lor. În ziua a șaptea, Dumnezeu Și-a sfârșit lucrarea pe care o făcuse și în ziua a șaptea S-a odihnit [שָׁבַת, šāḇaṯ] de toată lucrarea Lui. Şi a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că în ea S-a odihnit de toată lucrarea Lui, pe care a creat-o și a făcut-o. Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: **ziua a șaptea**.”

De ce e coerent textul restaurat?

1. **Ziua 1:** Cerul ca hotar între lumină și întuneric:
    - Lumina (’ōr) e creată, întunericul (ḥōšeḵ) preexistă (Gen 1:2, „întuneric peste fața adâncului”). Cerul (rāqîaʿ) e întins „pe fața apelor” (ʿal-pənê māyim), ca în Iov 26:10, separând lumina de întuneric. Cerul e „văzduhul” care „face să se vadă” dacă e zi sau noapte – un om normal se uită la cer, nu la soare sau lună. Coerent cu Gen 1:2 (Duhul „pe deasupra apelor”), Proverbe 8:27 („cerc pe fața adâncului”), Isaia 40:22 („ceruri ca o pânză”), Psalmul 104:2 („ceruri ca un cort”), Iov 38:8 (hotar pentru ape), Amos 4:13 („preface zorile în întuneric”).
2. **Ziua 2**: Apele și uscatul:
    - Apele se adună în mări, dezvăluind uscatul, și apare vegetația (Gen 1:9-13). Fără „despărțirea apelor”, ziua e coerentă, aliniată cu Psalmul 104:5-9 („ai pus pământul pe temeliile lui [...] apelor le-ai pus un hotar”) și Iov 38:8-11 („le-am pus hotar”).
3. **Ziua 3**: Luminătorii:
    - Soarele, luna și stelele „marchează vremuri, zile și ani” (Gen 1:14), nu „despărțesc lumina de întuneric” – un non-sens, pentru că Dumnezeu face asta în ziua 1. Luminătorii reglează ritmul cosmic, ca în Psalmul 136:7-9.
4. **Ziua 4**: Pești și păsări:
    - Binecuvântați să se înmulțească, coerent cu ordinea creației.
5. **Ziua 5**: Animalele de uscat:
    - Create separat, binecuvântate, corectând omisiunea din Gen 1:24-25. Aliniat cu Gen 8:17 şi Ieremia 10:12.
6. **Ziua 6**: Omul:
    - Creat separat, ca „chip al lui Dumnezeu” (Gen 1:26-27, Gen 2:7), binecuvântat să stăpânească. Reflectă unicitatea omului (Psalmul 8:5-8).
7. **Ziua 7**: Sabatul:
    - Binecuvântat și sfințit (Gen 2:3), Sabatul e sigiliul creației, marcând autoritatea lui Dumnezeu și chemarea omului la odihnă sfântă (Exod 20:8-11, Deut 5:12-15). Spre deosebire de Enuma Elish, unde creația e haotică și lipsită de un astfel de ritm sacru, Sabatul instituie un legământ etern.

Cum a corupt Septuaginta textul?

În Alexandria, evreii trăiau într-un mediu elenistic, expuși la Enuma Elish și cosmologiile grecești. Traducătorii LXX au rescris Geneza 1 pentru a alinia creația cu narativul potopului din Gen 7:11 („ferestrele cerurilor”), care imită porțile cerești din Enuma Elish (Tabelul V).

Modificările:

- „Despărțirea apelor” (Gen 1:6-8): Introdusă pentru a susține „ferestrele cerurilor”. În Enuma Elish, cerul reține apele superioare. În LXX, rāqîaʿ devine „stereōma” (cupolă), străină de sensul ebraic (Gen 1:20, Ezechiel 1:22-26).
- Luminătorii (Gen 1:14-18): Fraza „să despartă lumina de întuneric” compensează mutarea cerului din ziua 1 (Iov 26:10).
- Comprimarea zilelor: „Despărțirea apelor” a ocupat ziua 2, forțând gruparea animalelor și omului în ziua 6, fără binecuvântare pentru animale.
- Context cultural: Evreii din Alexandria, influențați de biblioteca alexandrină și miturile babiloniene, au adaptat textul pentru a „concura” cu cosmologiile elenistice. Tehom devine „abyssos” în LXX, iar „despărțirea apelor” adaugă o nuanță mitologică absentă în ebraică (Ps 33:7).

Eliminarea mitologiei babiloniene

Textul restaurat curăță Geneza 1 de influențele Enuma Elish:

- Tehom: O masă apoasă pasivă (Gen 1:2, Ps 33:7), ordonată fără conflict, spre deosebire de Tiamat, zeița ostilă din Enuma Elish.
- Rāqîaʿ: Întindere spațială (Gen 1:20, Ezechiel 1:22-26), nu cupolă. Separă lumina de întuneric (Iov 26:10), fără asemănare cu Enuma Elish.
- Apele de deasupra: Apar doar în Gen 1:7 şi Gen 7:11. În textul restaurat, dispar, iar potopul se explică prin „izvoarele adâncului” (Ps 33:7).
- Ordonarea haosului: Haosul (tōhū wābōhū) e ordonat prin cuvânt, fără luptă, spre deosebire de Enuma Elish. Sabatul (Gen 2:3) adaugă o dimensiune teologică unică, absentă în mituri.

Concluzie: Geneza 1 cu Sabatul e revelație pură

Incoerențele din Geneza 1 actuală – „despărțirea apelor”, luminătorii „despărțind lumina”, lipsa binecuvântării animalelor, omul „la grămadă” – dovedesc coruperea în Septuaginta, sub influența Enuma Elish. Geneza 1 originală era o revelație coerentă:

- Ziua 1: Lumina și cerul (rāqîaʿ) ca hotar între lumină și întuneric (Iov 26:10).
- Ziua 2: Apele separate de uscat, vegetația (Ps 104:5-9).
- Ziua 3: Luminătorii pentru a marca vremurile (Ps 136:7-9).
- Ziua 4: Pești și păsări, binecuvântați.
- Ziua 5: Animalele de uscat, binecuvântate.
- Ziua 6: Omul, „chipul lui Dumnezeu”, binecuvântat.
- Ziua 7: Sabatul, binecuvântat și sfințit, sigiliu al creației (Exod 20:8-11, Deut 5:12-15).

Textul restaurat, aliniat cu Iov 26:10, Proverbe 8:27, Isaia 40:22, Ps 104:2-9, Iov 38:4-11, Isaia 44:24, Amos 4:13, Ieremia 10:12, Exod 20:8-11, reflectă teologia lui Moise: un Dumnezeu suveran, o creație ordonată, omul ca punct culminant, Sabatul ca legământ etern.

Geneza 1 este acum revelație divină, eliberată de mitologie.